

1.4.1941

Sevgili Piraye,

Sana Nazım vasıtasıyla senden bahseden bir sürü mektup yazmıştım. Kaç kere cevap vereceğim dediğin halde beni beklettin. Ben de buna kızmıştım. Lakin son mektubunu okuyunca hiç kızgınlığım kalmadı. Kocaman ve mert bir arkadaşsın. Bu sefer de bana kendinden bahs edeceğine benden bahs etmişsin. Mektubunla yeni bir gayret geldi. Sendeki diğergamlığın bitmez tükenmez olduğunu bilirim.

Pek iyi tespit ettiğin (acelecilik) galiba bende bir mizaç meselesi. Diğer hikayelerde de böyle aceleliyim. Çok kere yazının başında iken ne tertip bir (son sahne) getireceğimi düşünüyorum. Hatta bunun müsveddesini süratle kaleme alıyorum. İçimde çok şeyler birikmediği için mi, yoksa pek mi maymun iştahlıyım? Velhasıl, derhal bitsin istiyorum. Hele bir üst üste neşretmek imkanı olursa benden yalnız baştan savma şeyler sudur edecek. Aman sen frenlere daima mukayyed ol. Yalnız bir cankurtaran simidi var. Yazı biter bitmez artık onu sevmiyorum, beğenmiyorum. Pek berbat buluyorum. Bir köşeye atmak geliyor içime. Sonra üst üste ve insafsızca tashih ediyorum. Bir çok yerler atılıyor, insanların karakterleri daha derli toplu oluyor. Mesela (Tan) da çıkan hikayelerde bunu Nazım'a sor. Hepsini ona müsvedde halinde okumuştum. Hemen hemen tamamıyla değiştiler. Bu değişim elbet esasa dokunmuyor fakat lezzeti ve rayihası başkalaşiyor. (Sağırdere) yi size ilk müsvedde) halinde yolluyorum. Gerek lisan, gerek hareket ve cereyan-ı tarzı daha çok allak bullak olacak. Bundan sonra birkaç kasaba hikayesi yazacağım. Birkaç tane de mahpushane hikayesi. Sonra bir münevverler serisine başlayacağım. -Biraz da pöti burjuvaları- yazayım diyorum. Burada ne topladımsa bu "Sağırdere" ye koyacağım. Bir de Nazım'la beraber başladığımız (Kablet Tarih) var. İki tanesi Çankırı'ya yeter.

Pek canım sıkılıyor. (Tan) daki hikayeleri insafsız ve cahilane sansür ediyorlar. Mesela (başında abani sarıklı fesi vardı) cümlesini çıkarıyorlar. Sipsivri şu cümle kalıyor (Siyah fötr şapkasını nahiyeye, kasabaya giderken bir de hatırlı bir misafir gelince giyerdi) Sonra bir takım psikolojileri bir takım vakaların karşısında tespit etmiştim. O vakaları galiba müstehcen bulup budamışlar. Hikayenin adamları, ortasından kopmuş filmlere benzedi. Anlaşıyor, biraz yazıya benzeyen yazı olmamalı. İstanbul o kadar hikayesiz kalmış ki bu haliyle bizim Göl İnsanları'nı beğenirlerse acıklıdır. Nazım'a da yazdım. Paraya ihtiyacım olmasa şart olsun geri isteyecektim. Neyse daha fazla sinirlenmeye değmez. "Mademki bu kere mağlubuz -Netsek neylesek zaid -Gayri uzatman sözü -Mademki fetva bize ait- Verin ki basak bağrına mührümüzü" demişler. Yazdığı yazının bütün mesuliyetini omuzlayamamak da bir ayrı hal-i pür-melal. Bir kederli durum. Burada yine çiçeklerle bahar geldi. Oraya şüphesiz yaz da gelmiştir. Ne dersin, şu "Sağırdere" hengamesinin arasında dün gece bir hikayeye daha başladım. Yedi sekiz sahife de yazdım. "Sağırdere" (257) nci sahifede duruyor. Bitirmeden size yollamaya başlamakla büyük hata ettim. Çok sıkıntı içindeyim bu hususta. Mamafih ne olursa olsun hem baştan, hem sondan çalışacağım. Son günlerde kitap da ziyadeleşti. Bir kere Tolstoy'un (Harp ve Sulh) romanını hulâsa etmişler onu okudum. Dostoyevski'nin ("İçli Kız") diye bir büyük hikayesini okudum. Bunlardan başka bir sürü de lüzumsuz kitap. Pierre Loti'nin İzlanda Balıkçısı'na vesaire. Yukarıda söylediğim iki kitabı okuduktan sonra defterime şunları yazmıştım: [Bu hafta Tolstoy'un (Harp ve Sulh) adlı romanını okudum. Bir Osmanlı şairi "Bana sunuldu kaside, bana verildi gazel" demişti. Roman da Ruslara verilmiştir -Gene bu hafta Dostoyevski'nin "İçli Kız" isimli bir büyük hikayesini okudum. Mevzu Avrupa'nın birçok büyük muharrirlerinin eline geçseydi roman yapmaya, süslemeye, düzeltmeye kalkarlar, berbat ederlerdi. -Tolstoy'da hayata ve insanlara karşı saygı buldum. Dostoyevski tembel ve gaddardı.- Maksim Gorki'ye inanmamak mümkün değildir-]

Tolstoy'la Dostoyevski'den sonra derhal Maksim Gorki'yi niçin hatırladığımı ve ona neden böylece inandığımı şimdi kestiremiyorum. Belki (Üç Rus) adlı kitabını hatırladım. Orada Tolstoy'dan bahsediyordu.

Gözlerinden hasretle öperim hemşirem.

Nazım'ın yeni şiirlerini bekliyorum.

Kemal Tahir